

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	30 oktober 2023
Voorstelnummer	D674314
Datum raadsvoorstel	4 september 2023
Portefeuillehouder(s)	Rob Opdam
Commissie	raadscommissie
Datum commissie	16 oktober 2023
Soort agendering	Ter advisering
Agendapunt	
Team	BOR - BenB en gemeentelijk eigendom
Opsteller	Martin Jansen
Datum B&W besluit	26 september 2023
Bijlagen:	

Onderwerp : Beleidsplan Openbare Verlichting Heiloo 2023-2032

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

Het Beleidsplan Openbare Verlichting Heiloo 2023-2032 en de bijbehorende begrotingswijziging vast te stellen.

Geheimhouding

☐ Ja * Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Gemeente Heiloo heeft als doel haar openbare verlichting dusdanig efficiënt in te richten dat het bijdraagt aan sociale- en verkeersveiligheid en tevens zorgdraagt voor de juiste beleving in de donkere uren. In het centrum passen we sfeervolle verlichting toe. In het buitengebied en in parken willen wij zo min mogelijk verlichting om landschap en dieren met een nacht actieve levenswijze te beschermen. Verlichting met een hoge storingsgevoeligheid willen wij voorkomen. Een positief neveneffect van bewust verlichten is dat het energieverbruik en daarmee de kosten van de openbare verlichting dalen, waarmee ook een bijdrage geleverd wordt aan de CO2-reductie.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

De gemeente is verantwoordelijk voor de verlichting van de openbare ruimte die in eigendom en beheer is van de gemeente. De openbare verlichting is bedoeld om het leven in de openbare ruimte bij duisternis zo goed als mogelijk te laten functioneren. Wetten voor de realisatie en het onderhoud van de openbare verlichting zijn er niet. Wel zijn er wettelijke bepalingen met betrekking tot risicoaansprakelijkheid waaraan de wegbeheerder zich dient te conformeren (Burgerlijk Wetboek). Ook voor de beheerder van het elektriciteitsnet, waarmee lichtmasten worden gevoed, geldt een wettelijke aansprakelijkheid (Elektriciteitswet). Daarnaast zijn er wettelijke verplichtingen die verband houden met het archiveren van de ondergrondse infrastructuur, zoals kabels en leidingen (Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten). Aanvullend op de wettelijke en beleidsmatige kaders zijn er nog adviezen, richtlijnen en aanbevelingen die de gemeente Heiloo hanteert als uitgangspunt voor de openbare verlichting. Zo zijn er nationaal afspraken gemaakt met betrekking tot energiebesparingsdoelstellingen die ook impact hebben op het terugdringen van het energieverbruik van de openbare verlichting. Niet alleen Europees en nationaal beleid is relevant, maar ook ons eigen gemeentelijk beleid (klimaat, verkeer en sociale veiligheid) speelt een rol en zorgt voor kaders.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

De gemeente Heiloo wil de openbare verlichting verduurzamen en hierin voorop lopen. Traditioneel gezien is de energiebehoefte van openbare verlichting, als onderdeel van het totale verbruik binnen een gemeente, substantieel. Openbare verlichting geldt daarom als een ideaal instrument om het energieverbruik structureel te verminderen. Onder andere het gebruik van LED, het regelen van het lichtniveau (dimmen), slimme openbare verlichting en oog voor lichtvervuiling leveren een bijdrage aan duurzame openbare verlichting.

De doelstelling uit het Klimaatakkoord is om in 2030 een energiebesparing van 50% ten opzichte van 2013 te realiseren. Het voorgelegde vervangingsscenario bereikt deze doelstelling in 2029 (54% energiebesparing ten opzichte van 2013). Door uitvoering te geven aan het voorgelegde vervangingsscenario wordt binnen de beleidsperiode aan de eigen ambities uit het college programma voldaan en maakt Heiloo zijn plusambitie op het gebied van duurzaamheidsdoelstellingen uit het Programma Klimaat waar.

Wij stellen uw raad voor het huidige beheer en onderhoud voort te zetten, omdat hiermee de klimaatdoelen worden gehaald en de maximale afschrijvingstermijn wordt benut. Daarbij wordt de bedrijfsvoering zowel tijdens de vervanging als daarna met regulier onderhoud evenredig belast.

Met een gemiddelde investering van € 110.100,- per jaar wordt met de reguliere vervanging binnen de beleidsperiode van 10 jaar (in 2032) een reductie op het energieverbruik van 43% gerealiseerd ten opzichte van het huidige verbruik en een reductie van de exploitatiekosten van 17% ten opzichte van de huidige kosten. Dit alles gebaseerd op de kennis van nu. Bij een veranderende energiemarkt en hiermee gepaard gaande schommelingen in de tarieven veranderen de exploitatiekosten.

De besparing op energieverbruik in 2030 is 55% ten opzichte van 2013. Volgens het Klimaatakkoord moet openbare verlichting ten opzichte van 2013 een besparing leveren van 50% in 2030. Hieraan wordt voldaan.

De maximale besparing op energieverbruik en exploitatiekosten wordt in 2033 bereikt, als alle conventionele verlichting is vervangen door dimbare Ledverlichting. De exploitatiekosten zijn evenwel mede afhankelijk van de (schommelende) energieprijzen. Wanneer wij minder energie verbruiken maar de tarieven hoger zijn, zullen de exploitatiekosten niet evenredig dalen met het energiegebruik.

Met de reguliere vervanging wordt een duurzame installatie gerealiseerd. Dit binnen een verantwoorde termijn en binnen de beschikbare capaciteit in de gemeentelijke organisatie voor het voorbereiden van de vervangingsplannen, het toezien op de uitvoering van de plannen en het verwerken van de mutaties in het beheersysteem. Door spreiding van de armatuurvervangingen wordt eveneens rekening gehouden met het rendement van de technische ontwikkelingen. Wij werken op deze manier zowel op korte als op lange termijn toe naar een veilige, duurzame en kwalitatieve OVL-installatie tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Tijdens de begrotingbehandeling van 7 november 2022 is ons college gevraagd te onderzoeken of we de openbare verlichting versneld kunnen vervangen door LED-verlichting. Versnelde vervanging betekent echter dat wij voortijdig conventionele armaturen moeten vervangen, ongeacht de leeftijd. Dit betekent dat ruim 1.100 armaturen zouden worden vervangen vóór het bereiken van de afschrijvingstermijn. En daarmee wordt ook een groot beslag gelegd op de beschikbare capaciteit in de gemeentelijke organisatie voor het voorbereiden van de vervangingsplannen, het toezien op de uitvoering van de plannen en het verwerken van de mutaties in het beheersysteem. Bijkomend nadeel van het in korte tijd vervangen van een grote hoeveelheid armaturen is dat de piek in armatuurvervanging zich aan het eind van de afschrijvingstermijn (25 jaar) opnieuw aandient. Verder werkt het vervangen van lampen die nog niet zijn afgeschreven kostenverhogend. Ook geeft een langere levensduur een besparing op de milieulast. Met het voorliggende vervangingsvoorstel voldoen we aan de afspraken uit het Klimaatakkoord ten aanzien van energiebesparing.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De gemeente Bergen heeft in 2018 een beleidsplan openbare verlichting vastgesteld, Uitgeest in 2019 en Castricum in 2020. Gelet op de samenwerking wordt het beleid onderling waar mogelijk op elkaar afgestemd met behoud van het bijzondere karakter ("couleur locale") van Heiloo. Gezien de vele technische maar ook maatschappelijke ontwikkelingen zie wij dit als het juiste moment om de beleidskaders vast te stellen. In deze nota is met name aandacht gegeven aan natuurvriendelijke verlichting bij vervanging van de huidige verlichting op locaties waar lichtverstoring optreedt bij diergroepen die hiervoor gevoelig zijn.

RISICO'S

Door te kiezen voor reguliere vervanging worden de bedrijfsmatige risico's (financieel en personeelsplanning) zo klein mogelijk gehouden. Door nog dit jaar een installatieverantwoordelijke voor de openbare verlichting in Heiloo in te huren voldoen wij aan het Arbobesluit.

FINANCIËN

Tot op heden zijn er in de begroting verschillende budgetten opgenomen. Zowel exploitatie als investering.

Huidig:

Er is jaarlijks een bedrag van € 212.000,- opgenomen in het investeringsoverzicht ten behoeve van de vervanging van masten en armaturen. In het voorliggend plan wordt een onderscheid in investering gemaakt tussen masten en armaturen. In de onlangs goedgekeurde nota activabeleid is opgenomen dat de masten worden afgeschreven in 50 jaar en de armaturen in 25 jaar. De kabels in het eigen voedingsnet worden afgeschreven in 50 jaar. Om deze reden wordt de investering in het voorliggend plan opgesplitst.

De huidige verwerkte kapitaallasten bij de huidige investering bedraagt jaarlijks: € 4.240,-.

Voorgesteld wordt om 'reguliere vervanging' (scenario 1), nader uit te werken. Hetgeen zorgt voor onderstaande tabel:

Scenario 1	beleidsperiode			
	2024	2025	2026	2027
Investerings	€ 195.750	€ 195.750	€ 195.750	€ 139.750
<i>Aantal masten o.b.v. leeftijd (50 jaar)</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
Investering masten	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Investering armaturen	€ 149.750	€ 149.750	€ 149.750	€ 93.750
Investering eigen voedingsnet	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000

Bovenstaande aanpassing in investering zorgt voor de volgende aanpassing in de kapitaallasten:

onderdeel	afsch termijn	Jaarlijkse investering	jaarlijkse kap last
Masten	50	€ 21.000,00	€ 420,00
Armaturen	25	€ 149.750,00	€ 5.990,00
Eigen net	50	€ 25.000,00	€ 500,00
Huidige situatie	50	€ 212.000,00	€ 4.240,00
	Verschil extra benodigd		€ 2.670,00

Het tekort in kapitaallasten en de nieuw aangevraagde investeringsnummers zijn verwerkt in bijgevoegde begrotingswijziging.

Exploitatie:

Voorgesteld wordt de volgende verbeteringen in de onderhoudskosten van de openbare verlichting financieel te verwerken. Ook dit is verwerkt in bijgevoegde begrotingswijziging.

Scenario 1	beleidsperiode			
	2024	2025	2026	2027
Aanvullende Onderhoudskosten	€ 26.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 20.000
<i>Schilderen</i>	€ 13.500	€ 13.500	€ 13.500	€ 13.500
<i>FL-armaturen ombouw naar retrofit LED</i>	€ 8.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.000
<i>Incidentele stabiliteitsmeting lichtmasten</i>	€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500

DUURZAAMHEID

Wij willen de openbare verlichting verduurzamen en hierin voorop lopen. Traditioneel gezien is de energiebehoefte van openbare verlichting, als onderdeel van het totale verbruik binnen een gemeente, substantieel. Openbare verlichting geldt daarom als een ideaal instrument om het energieverbruik structureel te verminderen. Onder andere het gebruik van LED, het regelen van het lichtniveau (dimmen), slimme openbare verlichting en oog voor lichtvervuiling leveren een bijdrage aan duurzame openbare verlichting.

Duurzaamheid is naast energiebesparing ook het gebruik van groene stroom en het hanteren van de MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen) criteria bij het inkopen van armaturen, masten en lampen.

PARTICIPATIE

Met een informatiestand voorafgaand aan de raadsinformatieavond op 10 oktober 2022 in het gemeentehuis is informatie bij belangstellenden opgehaald. Ook zijn ondernemers, Natuurmonumenten, Fietzersbond, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland (MNH) en Landschap Noord-Holland apart benaderd of zij willen meedenken over de openbare verlichting. De organisaties vonden dat veel al goed gaat. De winkeliers vonden dat de beeldkwaliteit van de openbare verlichting beter kon en Natuurmonumenten wil vooral geen verlichting in het Heiloerbos.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Dit beleid wordt tussentijds geëvalueerd op de thema's energiebesparing en op het terugdringen van lichthinder, zodat beleidsmatige bijsturing mogelijk is. Na realisatie van het besluit wordt de voorgelegde vervangingssystematiek uitgevoerd.

BIJLAGEN

Beleidsnota Beleidsplan Openbare Verlichting Heiloo 2023-2032 "Donker waar mogelijk, licht waar nodig" plus de begrotingswijziging

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester